

dek za pouhý doplněk rozsudku dřívějšího, tvořící s ním jeden celek (srov. rozh. čís. 1017 sb. n. s.). Těchto zásad nalézací soud nedbal, vysloviv, že jest podmíněné odsouzení podle §u 2 zák. vyloučeno, pročez bylo odvolání obžalovaného vyhověno a nalézacímu soudu uloženo, by o podmíněném odsouzení obžalovaného v souzeném případě s hlediska §u 1 zákona znova rozhodl. Podotýká se, že, ježto soud proti předpisu čtvrté věty §u 6 odst. čtvrtý zákona o podmíněném odsouzení nerozhodl o tom, zda má býti vykonán též první podmíněný trest, uložený rozsudkem Tk X 2682/24, a ježto si státní zastupitelství proti tomu nestěžovalo, nelze tuto závadu odstraniti z moci úřední a jest omeziti zrušení výroku jen na druhý trest, poněvadž by to jinak mohlo býti v neprospěch obžalovaného.

Čís. 2768.

Zločin podvodu vůbec (§ 197 tr. zák.) i podle § 201 d) tr. zák. vyžaduje, by lstivé předstírání nebo jednání, směřující k vyvolání nebo k využitkování omylu nebo nevědomosti jiné osoby, bylo způsobilé, by vedlo k poškození, a by pachatel měl také úmysl někoho poškoditi.

Přiměl-li agent někoho ke koupi losů na splátky lstivým předstíráním (nepravdivými údaji), jednal v úmyslu poškoditi, nešlo-li mu o skutečné uzavření obchodu, nýbrž jen o to, by zákazníka poškodil vylákaním prvních splátek a získal tak provisi, ač již předem věděl nebo musedl s tím počítati, že kupující n e b u d e v ů b e c s t o platiti další splátky, a že proto utrpí (při stornování obchodu) škodu ztrátou první splátky.

(Rozh. ze dne 7. května 1927, Zm II 480/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 11. října 1926, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ů 197, 200, 201 d) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9a) §u 281 tr. ř. napadenému rozsudku vytýká, že použil nesprávně zákona, pokud jde o podstatnou složku skutkové podstaty zločinu podvodu, totiž o škodu obžalovanými zamýšlenou a jimi způsobenou. Jako zločin podvodu vůbec, vyžaduje ovšem i zvláštní druh zločinu podvodu podle §u 201 d) tr. zák., jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, by lstivé předstírání nebo jednání, směřující k vyvolání nebo k využitkování omylu nebo nevědomosti jiné osoby, bylo způsobilé, by vedlo k poškození, a by pachatel měl také úmysl někoho poškoditi. Nalézací soud zjistil, že obžalovaní, kteří byli zaměstnání jako agenti s losy u »Úvěrního ústavu K.« v Brně, nabízeli Václavu B-ovi, Františku K-ovi a Matěji I-mu ke koupi losy na splátky, předstírajíce jim mimo jiné, že

výhra je jista, ježto některý z nabízených losů musí býti v 13 měsících rozhodně tažen a, kdyby nebyl tažen, že dostanou složené splátky i s 2% úroky zpět, že řečení uvěřili těmto nepravdivým tvrzením obžalovaných a koupili si losy na splátky, při čemž vyplatili B. a K. obžalovaným ihned první splátku každý po 300 Kč, I. pak dvě první splátky penízem 200 Kč. Nalézací soud pak dovozuje, že se zřetelem na to, že řečení tři smluvníci pak seznali, že podstatné podmínky, za nichž uzavřeli smlouvy s obžalovanými, neodpovídají smlouvám, jež s nimi hodlala uzavřítí podle obsahu prospektu druhá smluvní strana — totiž firma K. —, nepovažovali se ujednáním s obžalovanými vázanými a nedostáli vinou obžalovaných své smluvní povinnosti, nezaplátivše firmě dalších splátek, čímž pozbyli proti firmě svých nároků. Tím utrpěli prý ve skutečnosti škodu ztrátou složených jimi splátek a to zaviněním obžalovaných. S jiného hlediska spatřuje nalézací soud efektivní hmotnou škodu zákazníků, způsobenou prý jedině klamným předstíráním obžalovaných, v tom, že neměli proti firmě K. —, jež se nepovažovala za vázanu slibem obžalovaných, pokud nebyly odůvodněny obsahem prospektu —, nároku, by jim v případě, že by po splacení všech splátek nehodlali losy ty podržeti, vrátila složené splátky s 2% úroky. Po subjektivní stránce dovozuje napadený rozsudek, že obžalovaní musili vzhledem k chudobě zákazníků předpokládati, že jsou pro ně smluvené měsíční splátky při nejmenším tíživým hmotným břemenem, ne-li nemožností a že tedy bude pro ně uzavření kupní smlouvy skutečné, t. j. ve smyslu prospektu, činem škodlivým. V případě Václava B-y vyjadřuje pak rozsudek své stanovisko v příčině subjektivního zavinění obžalovaných ještě zvláště poukazem na to, že, jestliže obžalovaní přes to, že je B. žádal, by ho neuvrhli v bídu, a že museli seznati, že jen jejich klamná a nepravdivá ujišťování byla příčinou, proč se B. odhodlal k uzavření obchodu, — setrvali na nucení B-y, aby obchod uzavřel, přiměli ho tím vědomě ke škodlivému činu, věduce, že B. nebude s to smlouvě dostatí, aneb, že mu to bude možno jen se značným uškozením sobě a své rodině.

Budiž tu především poznamenáno, že koupě losů již sama o sobě jest vždy obchodem více méně odvážným, jehož risiko, jak již také podotkl nalézací soud, nese kupitel, a že aleatorní povaha každého takového obchodu má v zápětí, že bude vždy velká část účastníků nebo hráčů loterie poškozena o celou nebo částečnou kupní cenu zakoupených losů nebo aspoň na úrocích z této ceny, při čemž ekvivalent za tuto hrozící majetkovou újmu spočívá v naději na výhru někdy velice značnou, kterážto naděje je pro hráče právě pobídkou k zakoupení losů, třebaže je to někdy pro ně spojeno s nemalými oběťmi. To platí tím více o koupích losů na splátky, k nimž se odhodlávají z touhy po zbohatnutí neb aspoň po snadném majetk. zisku zpravidla osoby nezámožné, hospodářsky méně dobře situované. Jest pochopitelno, že pro takové osoby jest pravidelné placení splátek, někdy — jako na př. i v souzeném případě — dosti značných, vždy tíživým břemenem, zatěžujícím snad někdy hospodářskou nosnost oněch osob až do krajnosti. Odhodlá-li se však někdo k takové koupi losů na splátky, byť i uveden byv v omyl prodávajícím, jenž mu předstíral nepravdivé, ba nemožné výhody obchodu.

a nedodrží-li pak, seznav pravý stav věci, ujednání o splátkách, nelze ještě podle toho, co shora řečeno, v každém případě a bez výhrady říci, že škodu vzniklou kupujícímu ztrátou složených splátek způsobil mu alespoň v celém rozsahu rovnajícím se výši zaplacených splátek jedině prodávající svým lstivým předstíráním, neboli že celá tato škoda kupujícího je vždy v příčinné souvislosti s tímto lstivým předstíráním prodávajícího. Tomu tak bude zejména, je-li pravidelné zapravování splátek kupujícímu podle jeho hospodářských poměrů sice tíživým, ne však nemožným. Vždyť má, zůstane-li smlouva v platnosti i jen v rozsahu prospektu, v právech podle tohoto nabytých do jisté míry ekvivalent za přinesené oběti. Bude proto v takových případech vždy nutno zabývat se i otázkou, zda a pokud si kupující nezavinil tuto škodu sám tím, že nezaplatil, ať již z té neb z oné příčiny, dalších smluvených splátek a pokud lze vůbec tvrdit, že škoda pachateli způsobená přesahuje zločinnou hranici.

Po subjektivní stránce pak lze v takovém případě lstivého předstírání mluvit na straně prodávajícího neb agenta o podvodu jen tehdy, měl-li skutečně úmysl poškodit. Tento zlý úmysl bude tu ovšem vždy tenkrát, nejde-li pachateli o skutečné uzavření obchodu, nýbrž jen o to, by zákazníka poškodil vylákáním prvních splátek a získal tak přislíbenou provisi, ač již předem ví nebo musí s tím počítati, že kupující nebude vůbec s to platiti další splátky a že proto utrpí škodu ztrátou složené jím první splátky. Tento úmysl bude však třeba v každém jednotlivém případě bezpečně zjistiti, neboť nelze přehlédnouti, že odměna agenta je v případě dodržení smlouvy nepoměrně vyšší a proto jeho zájem na bíledni, by uzavíral obchody, jež dojdou také skutečně realizace. Naproti tomu stojí ovšem často zájem kupitelův, by se z tíživého závazku, jež ukvapeným uzavřením koupě na se vzal, a jehož tíživost pak teprve v celém rozsahu si uvědomil, vyvlékl. V souzeném případě nalézací soud pouze zjistil, že obžalovaní musili předpokládati, že pro poškozené B-u a I-ho jsou měsíční splátky, k nimž se uvolili, při nejmenším tíživým hmotným břemenem, ne-li nemožností, pokud se týče, že věděli, že B. nebude s to smlouvě dostáti anebo že mu to bude lze jen se značným uskozením sobě a své rodině. Na jiném místě pak soud v podobném smyslu zjišťuje, že obžalovaní musili předpokládati, že I. a K. vzhledem ku své nemajetnosti seženou splátky jen s obtíží, případně s jinou majetkovou újmou — bude-li jim vůbec lze splátky ty pravidelně dodržovati. Nejistil tedy nalézací soud zlého úmyslu obžalovaných podle správných směrnic, jak byly shora vytčeny, nezjistiv zejména, že obžalovaní již předem věděli nemo museli s tím počítati, že řešení zákazníci nebudou vůbec s to platiti další splátky a že tak utrpí škodu shora již blíže vyznačenou. Rozsudek sice, jak patrně z jeho citovaných vývodů, na dvou místech téměř již učinil potřebné zjištění, zeslabil je však zmínkou o pouhém »tíživém hmotném břemenu« a o »obtížích« při shánění splátek tak, že je nelze pokládati s vytčeného hlediska za dostatečné. Z těchto úvah a pouze v naznačených směrech bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek nalézacího soudu jako zmatečný zrušiti; ježto pak pro nedostatek potřebných skutkových zjištění, jež sluší při správném použití a výkladu zákona položit rozhodnutí za zá-

klad, pokud jde o onu složku skutkové podstaty zločinu podvodu, nelze zrušovacímu soudu rozhodnouti ihned ve věci samé, bylo podle §u 238 čis. 3 tr. ř. uznati dále, jak se stalo.

Čís. 2769.

»Držbou« ve smyslu § 171 tr. zák. jest skutečný poměr, záležející v tom, že někdo má věc ve své moci, takže s ní může podle libosti nakládati a třetí osoby z toho vyloučiti.

Předpokladem dokonané krádeže jest, by věc přešla z moci majitelovy v moc pachatelovu.

»Užitkem« jest nejen osobní hmotný prospěch, nýbrž i bezprávné přisvojení si moci nad odcizenou věcí s vůlí nakládati s ní jako s věcí vlastní.

(Rozh. ze dne 9. května 1927, Zm I 708/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 11. října 1926, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II c), 176 II c) tr. zák., zrušil napadený rozsudek, vyjímajíc jeho sprostňující část, v celém rozsahu, a sprostil obžalovanou podle §u 259 čis. 1. tr. ř. z obžaloby pro krádež konvice na kávu, jinak věc vrátil soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle §u 281, čis. 9 a) tr. ř. namítá stížnost, že věci, pro jejichž krádež byla obžalovaná obžalována, nebyly odňaty z držení majitelů; neboť nebyly prý ukryty a nebyla prý majitelům odňata možnost s nimi nakládati. To platí prý zejména o třech mosazných tyčích, dvou konsolkách, stoličce, polštáři a lustru, Tato námitka není odůvodněna. K dokonání krádeže vyžaduje zákon v §u 171 tr. zák. mimo jiné odejmutí věci z cizí držby, jež je v trestně právním smyslu skutečným poměrem, záležejícím v tom, že někdo má věc ve své moci, takže s ní může podle libosti nakládati a třetí osoby z toho vyloučiti (rozh. sb. nejv. s. č. 763). Předpokladem dokonané krádeže je tedy mimo jiné, by věc z moci majitelovy přešla v moc pachatelovu. To se stalo v souzeném případě podle skutkových zjištění rozsudkových tím, že věci, o něž tu jde, byly přeneseny z místnosti manželů K-ových do sklepa obžalované pokud se týče k obžalované, t. j. zřejmě do jejího bytu, tedy do místností moci obžalované podléhajících. Lhostejno jest, zda byly ony věci v těchže místnostech ukryty, čili nic.

Dále namítá stížnost se stanoviska téhož důvodu zmatečnosti, že obžalovaná nelze klásti za vinu, že odcizila věci, o něž tu jde, ve zlém úmyslu ku svému užitku. Má-li tato námitka býti pojímána v tom smyslu, že rozsudek nezjišťuje, že obžalovaná jednala v úmyslu zlodějském, t. j. že jednala »pro svůj užitek« ve smyslu §u 171 tr. zák., dlužno ji označiti jako odůvodněnou. Ke skutkové podstatě krádeže se vyhledává